

เสียงที่เปี่ยมด้วยพลัง ของภิกษุณีคาร์มา เลคเช โทโม

เรื่อง Violet <www.facebook.com/violet.teloiv>
ภาพ วรฤณี วิหารส

ท่านคาร์มา เลคเช โทโม (Karma Lekshe Tsomo)

ภิกษุณีในพระพุทธศาสนานิกายวัชรญาณแบบทิเบตเข้าใจความจริงข้อนี้เป็นอย่างดีตั้งแต่ท่านยังเล็ก

สมัยเป็นเด็ก ท่านเลคเช หรือ “เด็กหญิงแพทริเซีย ฌอง เซนน์” (Patricia Jean Zenn) อยากรู้เหลือเกินว่า **จะเกิดอะไรขึ้นบ้างหลังความตาย** แม้จะเป็นเพียงเด็กเล็กๆ แต่แพทริเซียก็ไม่ได้เก็บความสงสัยไว้ในใจ เธอรบเร้าถามคำถามนี้กับพ่อแม่และผู้ใหญ่รอบตัว ซึ่งทุกๆ คนต่างตอบเธอว่า “คนดีจะได้ไปสวรรค์ ส่วนคนชั่วต้องตกนรก”

ได้ยินอย่างนั้นแพทริเซียก็ได้แต่รู้สึกวิตกกังวล เพราะเธอเป็นเด็กที่หังดื้อและซนมาก จึงกลัวว่าจะต้องตกนรก นอกจากนั้นเธอก็คิดว่าคำตอบของคำถามที่ยิ่งใหญ่ (สำหรับเธอ) ไม่น่าจะมีทางเลือกแค่สองทางเท่านั้น

อย่างไรก็ดี ในปี 1965 แพทริเซียได้เดินทางไปเรียนพระพุทธศาสนาที่ประเทศอินเดีย และมีโอกาสได้ถามคำถามนี้อีกครั้ง ทว่าคราวนี้ “ลามะ” หรือพระชั้นสูงของทิเบต ซึ่งเป็นอาจารย์ในวันนั้นสามารถให้คำตอบที่เธอพอใจได้

พระอาจารย์อธิบายอย่างเป็นขั้นเป็นตอนว่า คนเราต้องเจออะไรบ้างหลังความตาย อธิบายถึงเรื่อง “กรรม” หรือการกระทำ ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้คนเราต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิด แพทริเซียดีใจที่ได้รู้ว่าคนเรานั้นไม่ใช่ว่าอยู่ที่ใดก็เกิด และเมื่อตาย ถึงแม้ร่างกายเน่าเปื่อย แต่จิตใจไม่ได้สาบสูญไปด้วย

แพทริเซียในวัย 19 ปีรู้สึกว่าคุณคำตอบนี้เป็นคำตอบที่มีเหตุผล เธอเกิดความเลื่อมใสในพุทธศาสนาและปรารถนาที่จะออกบวชตั้งแต่นั้น แต่เนื่องจากที่อินเดียในสมัยนั้นไม่มีวัดสำหรับนักบวชสตรี เธอจึงกลับมาเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา กระทั่งจบปริญญาตรี ด้านภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย และปริญญาโท สาขาเอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยฮาวาย จากนั้นเธอจึงเดินทางกลับมาที่อินเดียอีกครั้ง

เสียงของคนเรามีพลังมหาศาล เสียงหนึ่งเสียงอาจเปลี่ยน “คำถาม” ให้เป็น “คำตอบ” และเปลี่ยน “ความไม่รู้” ให้เป็น “ความรู้” ขึ้นมาได้

การกลับมาครั้งนี้ แพทริเซียได้เรียนธรรมะที่ธรรมศาลาขององค์ทะไลลามะ ซึ่งนอกจากธรรมศาลาจะเป็นสถานที่หลบภัยของชาวทิเบตแล้ว ยังเป็นสถานที่เผยแผ่ธรรมะที่สำคัญ และมีชั้นเรียนสอนพุทธศาสนาสำหรับชาวตะวันตกซึ่งสอนด้วยภาษาอังกฤษหลายชั้นเรียน

ท่านเลคเซใช้ชีวิตในชื่อแพทริเซียจนถึงปี 1977 จากนั้นท่านได้รับการอุปสมบทเป็นภิกษุณี และยังคงศึกษาธรรมะในธรรมศาลาต่อมานานกว่าสิบปี ท่านต้องเผชิญกับอุปสรรคมากมาย เริ่มตั้งแต่ความยากลำบากในการบินขบวน เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศยากจน คนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าเหตุใดท่านเลคเซซึ่งเป็นชาวอเมริกัน มาจากประเทศร่ำรวย จึงไม่ทำงานอย่างคนทั่วไป และต้องเลี้ยงชีพด้วยการขออาหารจากพวกเขา

ช่วงปีแรกของการบวช ท่านเลคเซต้องใช้เงินส่วนตัวซื้ออาหารฉันปีต่อมาจึงได้ความอนุเคราะห์จากชาวอเมริกันครอบครัวหนึ่งซึ่งถวายอาหารให้ท่านวันละหนึ่งมื้อเล็กๆ ล่วงมาถึงปีที่สี่ เมื่อเงินส่วนตัวหมด ท่านก็ต้องอดบั้งอิมบั้ง...แล้วแต่วัน สมัยนั้นท่านล้มป่วยบ่อยมาก จนผิวเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอย่างน่าตกใจ

อย่างไรก็ดี ท่านเลคเซได้กำลังใจจากพระอาจารย์ของท่านมาโดยตลอด และตระหนักอยู่ทุกลมหายใจว่า การออกบวชคือทางชีวิตที่ถูกต้องสำหรับท่าน จึงไม่เคยท้อแท้หรือสิ้นหวัง

ท่านเลคเซกล่าวว่า ไม่ว่าคนเราจะเจอปัญหาหรืออุปสรรคที่หนักหนาสาหัสแค่ไหนก็ไม่ใช้เรื่องที่น่าประหลาดใจ ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “ชีวิตเต็มไปด้วยความผิดหวัง” อย่างไรก็ตาม แม้แต่ความทุกข์ก็ยังตั้งหน้าไม่พิน **กฎอันตดา** คือ ต้องเปลี่ยนแปลงและเสื่อมไปในวันหนึ่ง

ดังนั้นเมื่อต้องเผชิญกับความทุกข์ ชาวพุทธที่แท้ต้องกล้าบอกกับตัวเองว่า “ฉันรู้ว่าชีวิตคือความไม่แน่นอน แต่ฉันจะเลือกใช้ชีวิตอย่างมีความสุข” จากนั้นต้องพยายามมีสติอยู่กับปัจจุบัน...อยู่กับความจริง และมีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ การทำเช่นนี้จะทำให้เรามีความสุขจาก ณ ขณะหนึ่งสู่อีก ณ ขณะหนึ่งต่อเนื่องเช่นนี้เรื่อยไป

ท่านเลคเซตระหนักดีว่า กว่าที่ผู้หญิงจะบวชได้ต้องฝ่าฟันอุปสรรคมากมาย อย่างที่ธรรมศาลา ท่านเลคเซเล็งเห็นว่าปัญหาสำคัญของการศึกษาธรรมะคือเรื่อง “ภาษา” เพราะหากไม่รู้ภาษาทิเบตหรือภาษาอังกฤษก็ยากที่จะเรียนธรรมะจากพระคัมภีร์ได้

ในปี 1988 ท่านเลคเซจึงได้ก่อตั้งบ้านสำหรับภิกษุณีขึ้นที่ธรรมศาลา จัดให้มีการสอนภาษาอังกฤษ ภาษาทิเบต สอนธรรมะและปฏิบัติธรรมร่วมกันทุกวัน นอกจากนี้ยังจัดให้มีการประชุมในสังฆะเป็นประจำเพื่อให้ภิกษุณีมีโอกาสพูดและแสดงความคิดเห็น อันเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความกล้าหาญและสร้างแรงบันดาลใจได้อย่างดีเยี่ยม แม้ว่าสถานที่แห่งนี้จะสามารถรองรับพุทธสาวิกาได้เพียง 20 รูปเท่านั้น

ในปี 1989 ขณะที่กำลังสำรวจที่ดินเพื่อสร้างบ้านพักแห่งใหม่ ท่าน

เลคเซก็ถูกงัดที่แขนขวา ท่านสลบไปสองสัปดาห์ แต่กลับรอดตายได้อย่างปาฏิหาริย์ จากนั้นท่านถูกส่งตัวไปรักษาที่สหรัฐอเมริกา เวลานั้นท่านไม่สามารถขยับแขนได้เลย และต้องใช้เวลาทำกายภาพบำบัดนานถึงหนึ่งปีจึงสามารถกลับมาใช้แขนขวาได้อีกครั้ง โอกาสนี้ท่านเลคเซได้กลับไปเรียนต่อจนจบปริญญาโทด้านศาสนาในเอเชีย และปริญญาเอก สาขาปรัชญาเปรียบเทียบ จากมหาวิทยาลัยฮาวาย หลังจากนั้นท่านเริ่มทำงานสอนหนังสือ ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาเทววิทยา และการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาแห่งมหาวิทยาลัยแซนดีเอโก

ทุกวันนี้ ด้วยวัยเกือบ 70 ปี ท่านเลคเซยังต้องทำงานอย่างหนัก ทั้งสอนหนังสือ เผยแผ่ธรรมะ และแสดงปาฐกถาในที่ต่างๆ เพื่อเป็นกระบอกเสียงของผู้หญิงที่ต้องการเรียนธรรมะ ท่านก่อตั้งมูลนิธิจัมยั้ง (Jamyang Foundation) เพื่อสร้างวัดสำหรับนักบวชสตรีและหาทุนสนับสนุนการศึกษาของแม่ชีรุ่นเยาว์ในประเทศที่ยากจนแถบหลังคาโลกอย่างอินเดียและบังคลาเทศ ท่านเป็นประธาน **องค์กรศากยธิดา** (แปลว่าธิดาของพระพุทธเจ้า) ซึ่งเป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นของพุทธสาวิกากว่า 300 ล้านคนทั่วโลก เพื่อจุดประกายให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจในการทำกุศล และสร้างแรงผลักดันให้เกิดสันติภาพและความเสมอภาคขึ้นในโลก

นั่นเพราะท่านเลคเซรู้ว่า เสียงหนึ่งเสียงมีความสำคัญ และหากสามารถรวมพลังจากหลายเสียงหลายความเห็น ถ้อยคำนั้นก็จะมีพลังมากขึ้น

มูลนิธิศากยธิดาจะจัดการประชุมใหญ่ปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งปีนี้ประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมระหว่างวันที่ 12-18 มิถุนายน ที่เสถียรธรรมสถาน ภายในงานมีทั้งการสวดมนต์ การปฏิบัติธรรม การเสวนา และการทำเวิร์คชอปร่วมกัน ซึ่งไม่เพียงแต่ภิกษุณีเท่านั้นที่สามารถเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ได้ ท่านเลคเซขอเชิญชวนให้คนไทยไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ทำอาชีพใด หรือมีอุดมการณ์ความคิดใดก็ตาม เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้

เพราะคงจะดีไม่น้อยถ้าผู้หญิงพูด...แล้วมีคนฟัง!

Secret Box

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีโอกาสและความสามารถในการศึกษาธรรมะเท่าเทียมกัน และมีโอกาสบรรลุธรรมไม่ต่างกัน พวกเราจึงมีหน้าที่ที่จะคำจุนพุทธดำริสนี้

องค์ทะไลลามะ
(ปาฐกถาตอนหนึ่งจากงานประชุมศากยธิดาโลกครั้งแรก)